

Amicul Școlii

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean
și al Asociației învățătorilor din județul Alba.

Apare săptămânal cu excepția lunilor Iulie—August.

Un număr 3 lei.

Director: MARIAN SASU.

Prim colaborator: TOMA COCIȘIU

COLABORATORI:

I. Aldea, Jer. Ciungan, Const. N. Buzatu, I. Dobre, A. Duvlea, P. Petringear, A. Popa, Elena Dr. Stoianovici, I. Raica, T. Trifa, V. Zdrenghia

ABONAMENT: 150 lei pe an pentru membrii corpului didactic, iar pentru comitetele școlare și particulare 180 lei. Redacția și Administrația la biroul Revizoratului școlar — Aiud.

1

BCU Cluj Library Cluj

DECEMBRIE

1918—1928.

Astăzi sărbătorim un deceniu dela marea zi de 1 Decembrie 1928. Noi, cei cari am văzut la Alba-Iulia aceasta memorabilă zi, suntem cuprinși de o mare duioșie, când ne reamintim de clipele trăite acolo în aceea zi. Nu vom uita până când vom trăi elanul cel mare al mulțimii de una sută mii, în clipa când i s'a comunicat unirea Ardealului cu patria mamă, România. Mulțimea cea enormă era aproape nebună de fericire. Într'o clipă se înfăptuise, ceace nu se putuse îndeplini aproape în douăzeci de secole...

Dumnezeul părinților noștri a fost așa de darnic cu noi încât nu ne venia să credem, dacă e realitate sau numai vis.

Binecuvântat să fie pentru aceasta Dumnezeuul părinților noștri și toți acei fii ai neamului nostru, cari au ostent pentru realizarea idealului nostru național.

Noi cei de astăzi și cei cari vor veni după noi avem sfânta datorie de a păstra cu sfințenie ceace s'a decretat în glorioasa zi de 1 Decembrie 1918.

În cursul celui dintâi deceniu după unirea cea mare poate am avut multe decepții; chiar multe suferințe... Aceste însă nu pot sînge în noi dragostea cea mare față de Neamul și Țara Românească, pentru care suntem gata în fiecare clipă să ne dăm tot ce avem mai scump pe aceasta lume.

Ajunși, deci la această piatră de drum să nu șovăim, ci odihnind puțin, cu puteri noi oțelite să ne continuăm drumul pentru a ajunge la ținta dorită de noi; stînd totdeauna în serviciul neamului și al patriei, muncind cu sîrguință și cinste fiecare la postul său.

Numai așa vom putea creia, în România noastră iubită, viața și moravurile, care vor face pe toți fiii ei fericiți.

Să prăznuim deci aceasta mare zi istorică cu tot fastul cuvenit, făcînd juruința că ne vom sili din toate puterile ca patria noastră scumpă să devină din nou, nu Dacia, ci „*Romania Felix*.” Dă doamne c'asa să fie!

Marian Sasu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ofenziva și cercurile culturale învățătoresți.

S'au scris multe și, s'au ventilat mai multe prin aproape toate revistele, nu numai pedagogice, dar și de alte specialități, ba chiar și prin ziarele politice, asupra faimoasei și trimbițatei „ofenzivă culturală” — dar de-un timp par'că a lîncezit, stagnază, s'a potignit ca să nu zic a eșuat sau, s'a irosit această scăpărătoare și vastă problemă.

Nu am competența, ba nice scopul nu'mi este, ca să analizez cauzele acestei regretabile derute — avem pe șefii cari n'au decît să apese butonul și, toate vor merge strună, — dar cauza eșirei cu acest articol este, a schița și semnala unele constatări trăite — bune, dar și rele — din sfera de activitate a cercurilor culturale dascălești și, cari toate din alte multe experiențe, vor trebui să formeze nu mai mult, decît prologul acestui teatru de ansamblu, cu tendințe de regenerare social-culturale, căruia i-sa dat războinicul și vajnicul titlu: ofenzivă culturală. Ofenzivă da și încă ofenzivă mult mai complicată și migăloasă, deoarece durează la infinit și se face fără foc, fum, tunuri sau tancuri, ca și cea dela Oituz, Tisa ori Verdun.

Se știe: la ofenziva contra inamicului pe front au trebuit să ia parte activă toate unitățile, dela ploton până la divizie sau corp și încă unitățile din toate armele, fie infanterie, vână-

tori, cavalerie, artilerie, marina de război sau escadrila de aeroplane, până când la ofenziva social — culturală care este actuală și poate mai ponderoasă, specialiștii din toate branșele — generalii cum s'ar zice — stau la o parte pasivi, orgolioși dar, fac pe criticul nechemat, părtinitor și rău informat. Așa a fost și, dăinuește încă această stare de lucruri agitată și infructuoasă — onoare excepțiilor — apoi, să nu ne vie mirare, de ce ofenziva recentă și actuală nu este alimentată, întreținută și întezită ci fără eforturi și rezorturi a căzut în derută și, se va mușamoliza fără doar și poate.

Așa este Dlor! Cercurile-culturale dăscălești decâteori a venit comanda dela cei în drept, s'au pus în tranșee ca și cei din urmă proletari, au plecat și zorit la drum, demulte ori „per pedese apostolorum” ca, să ducă cât de cât lumină prin cele cătune dosite și să verse în inima largă și primitoare a poporului o rază de nădejde și incurajare. A făcut-o și o va mai face cu drag și, tot cu o mai multă abnegare pentru că, în sufletul lor a ars și, va mai arde încă dragostea neprihănită de neam și țară și, apoi el — dascălul — știe decât oricine mai bine că în foc se lămurește aurul, iar pe drumul odată apucat va perzevera fără șovăire cu ajutorul lui Dumnezeu și cu intenze puteri, căci mai bine este o oaste mică, disciplinată și plină de elan, decât una mare, un colos fără avânt și fără un plan bine determinat și iară „mult pot face puținii buni împreună”. Aici se potrivește dictonul Românului: „Dai în boul care trage” dar să nu uităm că sentința poporului e și justă și fără apel.

Am zis că, dacă și specialiștii din alte tagme ne-ar secunda și ar lua parte activă la Cerc. culturale, am avea șanze de reușită mult mai eficace și invederată. Iată un caz răzleț, dar concret: Un tânăr dn. medic luând parte la o întrunire a Cerc. cultural învătătoresc, a fost rugat de popor prin aclamare să, „le povestească” și Dșa ceva. După multă stăruință dela popor și, după ceva ezitare din partea tânărului medic s'a sculat, a pășit în fața oamenilor și le-a vorbit despre oftică, ravagiile și combaterea ei și, a fost ascultat cu o bucurie de nedescris, iar pe fața și din întreaga lor atitudine puteai citi o binevoitoare și caldă apreciere, cum și o mândrie caracteristică ce le ședea atât de bine, ori tânărul medic ș'a făcut o incontestabilă și cinstită reclamă.

Și dacă cât mai mulți din specialiștii s'ar cobori cu trup și suflet în popor, de sigur am obține în scopul ofenzivei social-culturale două, ba chiar mai multe succese. Întâi s'ar face un democratism sincer și desinteresat, care predomină în spiritul timpului la bazele obșteurilor de state civilizate și culte și, s'ar mai putea face reclama cea mai simplă și avantajoasă, iar afară de aceste două foloase reale câte alte ținte nu ar putea fi prinse în scopul ofenzivei social-culturale și, cari la un loc cu sforțările dăscălimii ar înflori și forma buchetul din cele mai candidе și

parfumate flori de Mai. Apoi să nu uite cineva că cel care face o faptă bună — fie măcar și cu vorba sau sfatul — în scop altruist, este un vrednic apostol al Dlui Cristos, care nu prin cei bogăți și îngânați ci, prin cei săraci și umili, a pus bazele pe cea mai solidă piatră a bisericii sale invincibile.

Din experiența mea de dascăl o spun că, am văzut și am luat parte la câteva întruniri a Cerc. culturale unde am observat că poporul ne așteaptă cu drag și zorește la aceste întruniri ca și oile la sare. Se trag multe foloase de poporul, care este dornic și foarte așezat de cultură și mai ales de sfaturi practice cari îi și folosesc și i-l și cultivă, dar par că așa cum s'a făcut până acum, în o atmosferă prea oficială, rigidă și sufocantă, nu a putut edifica nice pe auditor și nice pe vorbitor sau conferențiar. Nu prea au rost conferințele șabloniste și de multeori de pe băncile școlii pregătite, ba uneori provoacă un dispreț sau cel mult sunt ascultate cu neinteres vădit, ori cu un sentiment de mirare ce nu lasă urme.

Școala Cerc. culturale în ședința publică este, a se da poporului un sfat bun, real și practic, care să se imprime în inima lui pe o durată nelimitată. Să-i vorbești poporului nu în termeni și în stil ales pedagogic, ci în limbajul său simplu, curat și cu cât mai multe pilduri, cari se vor prinde și vor aduce rodul așteptat ori alte căi piezișe nu vor duce la țintă prin Cerc. culturale ci vor produce numai o vagă amintire care se va șterge cu prima suflare de vânt și nu vor, lăsa o dâră de lumină respective un folos real și palpabil.

Trăim secolul cel mai luminat al activizmului pe orice teren, când nu-i de-ajuns a buchiza cu copiii cuvinte sterile și fraze stereotipe ci este o imperioasă nevoie a demonstra și aplica prin exemple faptele tot, ce voim a comunica altora : „Verba volant, exempla trahunt” au zis nu fără dreptate strămoșii noștri. O problemă — fie cât de complicată și vastă — își are ca bază de dezvoltare o formă, care prin exemple și experimente se poate ilustra și demonstra cel mai ușor. Exemplul și experimentul excită un interes cât mai intens și impresionabil, de unde este că, școala modernă — școala activă integrală — își are principiile bazate pe centrele de interes ori, fără centre de interes nu se poate închipui o școală activă, care în ultimul timp a revoluționat cu vădit succes întreaga formă din întregul învățământ și este susținută și intensificată de cei mai iluștri pedagogi practici ai vremii. (A. Feriere la Geneva și Dr. Decroly la Bruxelles.)

Ca rezumat al celor expuse aici, i-mi iau voie a da un exemplu : Nu-i de-ajuns poporului — pentru a-i dezvolta gustul de citit și dragostea de carte cu ocazia Cerc. cultural — să-i spui numai „cine are carte, are patru ochi” și alte axiome la fel, pe cari el demult le știe, căci sunt învechite șterse vin uz și nu mai produc efectul dorit ori, ar fi să aprinden un foc de

paie sau, că treerăm paie, ci să, i-se citească din mai mulți scriitori de seamă câte-o bucată scurtă, ușoară și de cuprins moral, explicându-i metafora, metonimia sau alte figuri poetice și desigur în ochii lui va sticli spiritul înțelegător, care-i va excita și aprinde dragostea de carte și gustul cetirei.

În această formă și cu astfel de apucături — cred eu — vom putea pune în aplicare principiile școalei active în școală și afară în popor cu ocazia Cerc. culturale, iar această formă ușor se poate extinde și aplica asupra și a altor materii și obiecte de învățământ. Apoi început lucrul odată, ni se va imbia ca foarte acceptibil și ușor și vom obține sub toate raporturile un succes real în folosul școalei și culturii poporului.

Galtiu, Noemvrie 1928.

Traian Brătioiu
inv. dir.

Criză de cultură...

Viața popoarelor întotdeauna s'a adaptat vieții mediului, și după cum acest mediu era predominat de necesitățile vieții de stat economice, politice etc. tot așa și inclinarea culturală; educațiunea și instrucțiunea prepondera. Astfel în vechime cele două eforturi culturale: educațiunea și instrucțiunea se făceau mai mult în interes războinic tocmai datorită mediului care predomina și care mediu din fericire pentru cultura sufletească, era mult mai favorabil de cât astăzi. Spiritul religios ce predomina cu rigurozitate, dădea mult curaj și îmbărbătare armatei sufletești în lupta ce trebuia să o ducă cu armata trupească. Este tocmai ceiace Dr. Fr. W. Foerster cere pentru ca omul să devină o personalitate. Adică după concepția lui Foerster să moară individualitatea, pentru ca să dea loc să se ridice mai presus de cât toată lumina minții condusă de moralitate, și astfel să ne dea tocmai ceiace în epoca noastră nu este favorizat datorită tol mediului și anume — caracter —.

Iată idealul către care trebuie să tindem și pe care putem să zicem cu drept cuvânt că l-a înfăptuit Iisus Cristos în mod limitat căci anii grei și plini de reforme sociale au dărâmat în parte unele condiții cari ne putând rezista acestora au pierit. Prin perirea lor era lucru natural ca și idealul să nu se mai poată înfăptui.

Dar poate zice cineva: să ne întoarcem cu câteva secole înapoi pentru a lua viața iar d'acapo, pentru a înfăptui ceiace Cristos a înfăptuit?

Accept și eu acestea căci nu trebuie să începem istoria iarăși de la început pentrucă aceasta nici nu se mai poate; ceiace timpul a parcurs în mod spontan nu poate să mai parcurgă în mod artificial. Dar după cum în istorie luăm de mai

multe ori exemple de fapte vitejești și eroism din trecutul glorios al moșilor și strămoșilor, tot astfel și pedagogia se poate făli cu un trecut sau prezent când anumite probleme își găsiu un loc potrivit existenței sale. Astăzi din cauza modernizării, efect al civilizațiunii, care a adus în consecință materialismul atât de necesar luxului, sau mai bine zis cerințelor moderne activitatea individului, colectivității este divizată în atâtea și atâtea părți, cari fac în acelaș timp ca și spiritul să fie ocupat cu atâtea și atâtea griji; cu un cuvânt îl descentralizează. Iar descentralizarea spiritului sau împărțirea lui în cazul de față în mai multe griji și interese fac ca, conducătorul vieții spirituale — caracterul și moralitatea să nu poată prinde rădăcini. Aceasta o semnalează de mult și Foerster în: „Insuficiențe de ale pedagogiei moderne“ prin cuvintele: „Nu vedem de cât o varietate haotică de idei și de îndemnuri, o concurență tot mai mare a fel de fel de lucruri unilaterale și o tot mai simțită lipsă de idealuri lîmpezi și universale“.

Dar nu-i mai puțin adevărat că atât individul cât și colectivitatea, nu pot să fie un sceptic stînd și chibzuind la idealuri de cucernicie, când grija pentru ziua de mâine, grija pentru știință, economie, politică, cultură; în concurență cu alte popoare, fac ca lupta să fie cât mai aprigă, iar cultura materialismului cât mai intensă în dauna celei sufletești.

Astfel cu regret trebuie să spunem că în timpurile noastre, și mai mult de cât atîta în timpurile viitoare, când din cauza civilizației interesele multilaterale de cerințe se afirmă, în raport invers, va scădea unul și singurul interes, acela semnalat de religie: toată grija cea lumească să o lăpădam.

Aceste cuvinte interpretate într'un fel arată ceiace trebuie să facem pentru ca în consecință să găsim cheia crizei culturale de astăzi.

Barbu Tiberiu
inv. Cioara de Jos.

Partea oficială.

Toate ordinile și circularele, ce se vor publica în partea aceasta a revistei, vor trebui să fie imediat înregistrate și executate conștientios de către cei vizați.

Către școlile minoritare din județ.

No. 4035—1928.

Obiect: Condițiunile pentru obținerea autorizației de funcționare.

Vă trimitem spre acomodare copia ordinului Inspectoratului Învățământului No. 18948—1928.

„Intemeiați pe ordinul Onor. Minister Nr. 127.025—1928,

avem onoare a Vă comunica mai jos condițiunile de studii ce trebuesc să îndeplinească persoanele cari solicită autorizare de funcționare la școalele particulare și minoritare de orice grad (secundare și primare), rugându-Vă a dispune să se urmeze întocmai.

a) *Autorizațiuni definitive pot obține :*

1. *Absolvenți cu diplomă de capacitate ai școalelor normale de stat.*

2. *Membrii corpului didactic titularizați în învățământul primar* al statului, pe baza art. 223 din legea învățământului primar.

3. Absolvenții cu diplomă de capacitate ai școalelor normale confesionale, cu drept de publicitate, recunoscute conform legii învățământului particular.

4. Cetățeni români: absolvenți ai școalelor normale confesionale înainte de 1919 și absolvenții altor școli normale, cari la 1919 se găseau funcționând în învățământ, pot, deasemenea să fie autorizați, dacă dovedesc că au funcționat fără întrerupere și dacă au depus jurământul de fidelitate. Aceștia urmează să se conformeze art. 109 din legea învățământului particular, cu privire la examenul de limba română. Examenele deja trecute pentru limba română, rămân valabile, începând numai dela 1923 (art. 109). Absolvenții școalelor normale din străinătate, după 1919 (Unirea) nu pot obține autorizațiuni de funcționare.

5. Membrii corpului didactic prevăzuți la art. 108 din legea învățământului particular, în baza unei inspecțiuni speciale, prin care se va constata aptitudinea învățătorului respectiv.

Acei învățători cari s'au retras din învățământ, pot fi reautorizați după o întrerupere de funcționare de cel mult 2 ani, pe baza avizului favorabil al Consiliului Permanent, dat în urma cercetărilor și avizului inspectorului regional respectiv (după art. 138 din legea învățământului primar.

b) Pot primi autorizațiuni provizorii pe câte un an :

1. Învățători ajutori, menționați la art. 115 din legea învățământului primar.

2. Absolvenții de licee de stat.

3. Învățători stagieri, arătați la art. 115 din legea învățământului primar.

Învățătorii prevăzuți la capitolul b), vor fi angajați numai în lipsa celor arătați la capitolul a) și în ordinea de preferință arătată.

Autorizațiunile lor se vor reînoui pentru alt an, dacă dovedesc că în anul precedent au dat rezultate bune.

Nici un învățător nu poate fi angajat la școli primare, cari au altă limbă de predare, decât aceea pentru care este calificat.

Toate cele arătate mai sus, privesc numai condițiunile de

studii. Petiționarii vor trebui să anexeze și celelalte acte cerute de art. 16 din legea învățământului particular.

Învățătorii școlilor de stat de asemenea trebuie să obțină autorizațiunea de funcționare la școlile particulare.

Deodată cu cererea vor înainta dovada oficială dela școlile de stat, la care predau, arătând orele ce predau, săptămânal, la acea școală.

Actele de angajament se vor încheia și înainta pentru aprobare în fiecare an școlar, până cel mult la 15 Septembrie.

Pe angajament se va arăta numărul ordinului de autorizare a persoanei angajate, calificația, specialitatea și numărul de ore ce va preda și în fine retribuțiunea lunară, după formularul anexat.

Nu se admit și nu se vor aproba angajamente decât numai cu plata orelor stabilite conform art. 41 din legea învățământului particular.

Vă atragem din non atențiunea, că orice cerere de autorizare se înaintază prin inspectorat, care își va da avizul asupra cerererei. Inspector Șef. (ss.) I. Bratu.

No. 157955—1928

Obiect: In localurile de școli nu se pot ține intruniri publice.

Vă trimitem spre strictă executare copia ordinului On. Minister al Instrucțiunii No. 157955—1928.

1) Nici un partid politic n'are voie să facă intruniri publice în localurile de școli.

Vor fi aspru pedepsiți diriginții și directorii, care vor călca aceste dispozițiuni.

2) Localurile de școli, destinate a servi de birouri electorale, se vor pune la dispozițiunea autorităților respective, numai cu o zi înaintea alegerilor, pentru a se putea face pregătirile necesare în acest scop; iar cursurile acestor școli, vor fi suspendate numai pentru zilele de alegeri.

3) Cercurile culturale, se suspendă pentru tot timpul campaniei electorale, până după alegeri.

4) Personalul de control va inspecta intens, având grija ca, în timpul campaniei electorale, corpul didactic să se găsească la post, neîntrerupând școala. Pentru Ministru, I. Banciu.

No. 4497—1928.

Obiect: In jurul serbării zilei de 1 Decembrie.

Ca urmare la ordinul nostru No. 3275—1928. Vă recomandăm ca cu ocazia ținerii conferințelor pentru unirea Ardealului la 1 Decembrie să se pomenească cu aceasta ocazie și despre mărețul act al unirii Bucovinei dela 28 Noembrie.

Revizor: M. Sasu.